

มาตรฐานแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติงานคุ้มครองประพฤติ

๑. หลักการทั่วไป

- ๑.๑ บทนำ
- ๑.๒ จุดมุ่งหมายของมาตรฐาน
- ๑.๓ หลักการเบื้องต้น
- ๑.๔ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๕ นโยบาย การวางแผน และการวิจัย
- ๑.๖ บุคลากร
- ๑.๗ ระบบการให้บริการ
- ๑.๘ เทคโนโลยีและสารสนเทศ
- ๑.๙ การควบคุมคุณภาพ

๒. การสืบเสาะและพินิจ

๓. การคุ้มครองประพฤติ

๔. การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

- ๔.๑ การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์โดยเป็นเงื่อนไขในการคุ้มครองประพฤติ
- ๔.๒ การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ

๕. การสงเคราะห์

๖. การติดตามในชุมชน

๗. ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

๘. การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม

- ๘.๑ อาสาสมัครคุ้มครองประพฤติ
- ๘.๒ การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม
- ๘.๓ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ

๙. ความร่วมมือระหว่างประเทศ

๑. หลักการทั่วไป

๑.๑ บทนำ

สืบเนื่องจากกรมคุมประพฤติได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “การเป็นองค์กรมาตรฐานในการสร้างหลักประกันความปลอดภัยของชุมชนจากผู้กระทำผิดในระบบการคุมประพฤติ” และได้กำหนดนโยบายและทิศทางการบริหารงานคุมประพฤติในการเสริมสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานคุมประพฤติให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล เพื่อบรรลุเป้าหมายในการบังคับโทษทางอาญาและการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเพื่อคืนคนดีสู่สังคม ทั้งนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๗ กรมคุมประพฤติได้กำหนด “มาตรฐานแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติงานของกรมคุมประพฤติ” เพื่อเป็นกรอบการบริหารจัดการ การดำเนินงาน และการปฏิบัติงาน ซึ่งกรมคุมประพฤติได้ดำเนินการกิจในความรับผิดชอบตามมาตรฐานแห่งชาติฯ ดังกล่าวตลอดมา

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ที่ขยายอัตราโทษในความผิดที่สามารถให้ออกรงโทษ/รอการกำหนดโทษและคุมความประพฤติไว้ และเพิ่มเติมเงื่อนไขการคุมความประพฤติ และจัดทำกฎหมายใหม่ ได้แก่ พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ และอนุบัญญัติ จำนวน ๑๙ ฉบับ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมทั้งมีการกำหนดมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม กรมคุมประพฤติจึงจำเป็นต้องมีการทบทวน “มาตรฐานแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติงานของกรมคุมประพฤติ” ให้เป็นปัจจุบัน

การจัดทำมาตรฐานได้กำหนดให้มีความสอดคล้องตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง แผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ยุทธศาสตร์ระดับชาติ แผนแม่บทด้านการบริหารงานยุติธรรม ยุทธศาสตร์ระดับกระทรวงยุติธรรมและระดับกรมคุมประพฤติ หลักสิทธิมนุษยชน เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) และมาตรฐานสากล ได้แก่ มาตรฐานขั้นต่ำแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมโตเกียว (ข้อกำหนดโตเกียว -Tokyo Rules) มาตรฐานขั้นต่ำแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน (ข้อกำหนดปักกิ่ง - Beijing Rules) มาตรฐานขั้นต่ำแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (ข้อกำหนดกรุงเทพ - Bangkok Rules) รวมทั้งข้อเสนอแนะหรือหลักการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วย เพื่อให้งานคุมประพฤติไทยเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

การปฏิบัติงานคุมประพฤติตามมาตรฐานฉบับนี้ จะเป็นกรอบแนวทางให้พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปในรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ อันจะส่งผลให้สามารถคัดกรองผู้ที่ไม่สมควรได้รับโทษจำคุก ให้ได้รับการควบคุมสอดส่องและแก้ไขผู้กระทำผิดที่เหมาะสมสอดคล้องกับความเสี่ยงและสภาพปัญหา ไม่กระทำผิดซ้ำ ซึ่งจะช่วยลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ การทำงานอย่างเป็นมาตรฐานจะเสริมสร้างความมั่นใจให้กับสังคม และสร้างหลักประกันแก่สังคมให้มีความปลอดภัยจากการกระทำผิด

๑.๒ จุดมุ่งหมายของมาตรฐาน

๑.๒.๑ กำหนดหลักการบริหาร การกำหนดนโยบาย การวางแผน การวิจัย และการประเมินผล รวมทั้งการบริหารงานบุคคลซึ่งเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

๑.๒.๒ กำหนดหลักการปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติที่เป็นมืออาชีพและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

๑.๒.๓ กำหนดแนวปฏิบัติที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบรองรับตามนโยบายระบบงานยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย และเป็นไปตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความสมดุลระหว่างสิทธิของผู้กระทำผิด สิทธิของผู้เสียหาย และความปลอดภัยของสังคมจากอาชญากรรม

๑.๒.๔ กำหนดแนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน และแนวทางการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๕ กำหนดหลักการปฏิบัติงาน โดยมีขั้นตอนที่สามารถให้พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติตามได้ และเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบถึงวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนที่โปร่งใสตรวจสอบได้

๑.๓ หลักการเบื้องต้น

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน บุคลากรจะต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรม หลักสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งในส่วนของผู้กระทำผิด พยาน และผู้เสียหาย โดยไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ จะต้องให้บริการด้วยความรวดเร็ว เต็มใจ และเป็นธรรม รวมทั้งต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมจากอาชญากรรม

ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานต้องเก็บรักษาเป็นความลับ การเปิดเผยข้อมูลจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกรมคุมประพฤติ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

การปฏิบัติงานจะต้องโปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อผลของงานและสังคม

๑.๔ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐
- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐, มาตรา ๓๐/๑ - ๓๐/๓, มาตรา ๕๖ - ๕๘ และมาตรา ๗๔ - ๗๕
- พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง
- พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๐ มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๓๒ มาตรา ๑๓๘ - ๑๔๐ มาตรา ๑๔๒ (๒) และมาตรา ๑๔๓ รวมทั้งอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง
- พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒(๕) - (๗) และมาตรา ๕๓ รวมทั้งอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑.๕ นโยบาย การวางแผน และการวิจัย

๑.๕.๑ การกำหนดนโยบาย และการวางแผนในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนควรเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน หน่วยงาน และบุคลากรทุกระดับ องค์กรภายนอกทั้งภาครัฐ และเอกชน รวมทั้งควรใช้ผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยเป็นพื้นฐานเพื่อให้การดำเนินงานในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

๑.๕.๒ ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้วิธีปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยการคุมประพฤติแทนการควบคุมตัว เป็นนโยบายหลักประการหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศ โดยการผลักดันประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมทั้งการดำเนินการทางด้านวิชาการต่างๆ

๑.๕.๓ ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ที่กระทบต่อผู้รับบริการ ผู้ปฏิบัติงานชุมชนและผู้กำหนดนโยบาย รวมทั้งการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบงานในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน

๑.๕.๔ ให้มีการศึกษาวิเคราะห์และพัฒนาให้มีกลไกทางสารสนเทศในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน เพื่อเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งสถิติเพื่อสนับสนุนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

๑.๕.๕ ต้องดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ โดยหน่วยปฏิบัติทุกระดับต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และทันเวลา

๑.๕.๖ การทบทวนหาข้อสรุปเป็นระยะๆ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อประเมินเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ การปฏิบัติงานและประสิทธิผลของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน

๑.๖ บุคลากร

การสรรหาและแต่งตั้งบุคลากร

๑.๖.๑ การสรรหาบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน กรมคุมประพฤติต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กำหนด โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา เพศ และความคิดเห็นทางการเมืองและต้องดำเนินการอย่างเป็นธรรม คำนึงถึงความรู้ ความสามารถของบุคคล พฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคล ความเสมอภาคและประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก

๑.๖.๒ การสรรหาบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน กรมคุมประพฤติต้องกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งให้ชัดเจน โดยให้ยึดหลักในเรื่องวุฒิการศึกษาหรือคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของบุคคลตามที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งและต้องดำเนินการอย่างเป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

๑.๖.๓ การเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติโดยเฉพาะกับงาน โดยต้องผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพนั้นและมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่เหมาะสม

๑.๖.๔ เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและสามารถรักษาบุคลากรนั้นไว้ได้ บุคลากรดังกล่าวควรได้รับการจัดให้มีสถานภาพ เงินเดือน และสวัสดิการที่เหมาะสมกับสภาพของงาน กับพึงได้รับโอกาสที่จะก้าวหน้าในวิชาชีพ

การพัฒนาบุคลากร

๑.๖.๕ วัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคลากร คือ เพื่อให้บุคลากรนั้นเกิดความตระหนักชัดเจนถึงความรับผิดชอบในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด คุ่มครองสิทธิของผู้กระทำผิดและสังคม ตลอดจนมีความเข้าใจอย่างแจ่มชัดถึงความจำเป็นที่จะต้องประสานงาน และแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการจัดการดูแลมาตรการดังกล่าว ทั้งนี้ กรมคุมประพฤติต้องจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเพิ่มทักษะและความเชี่ยวชาญให้กับพนักงานคุมประพฤติตามความเห็นชอบของคณะกรรมการคุมประพฤติ

๑.๖.๖ ก่อนการปฏิบัติหน้าที่ บุคลากรพึงได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานคุมประพฤติ ตลอดจนรูปแบบที่หลากหลายของมาตรการไม่ควบคุมตัว

๑.๖.๗ บุคลากรควรได้รับการพัฒนาความรู้และความสามารถในวิชาชีพอย่างต่อเนื่องภายใต้แผนการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน แน่นนอน และมีประสิทธิภาพ

๑.๖.๘ กรมคุมประพฤติควรจัดให้มีการประเมินสมรรถนะบุคลากรอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินนั้นมาปรับปรุงแผนการพัฒนาบุคลากร

๑.๖.๙ กรมคุมประพฤติพึงสร้างและพัฒนาระบบการบริหารจัดการความรู้ เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานคุมประพฤติ

เพื่อให้บุคลากรสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมต่อสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน

การดำรงตนของบุคลากร

๑.๖.๑๐ บุคลากรต้องรักษาไว้ซึ่งอุดมการณ์ของวิชาชีพ ไม่กระทำการใดๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสียหายถึงเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ และจะต้องวางตัวเป็นกลาง ครองตนอย่างพอเพียงสมฐานะ นานุรูป และไม่เปิดเผยความลับแก่บุคคลใดซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะล่วงรู้ความลับนั้น ตลอดจนไม่รับทรัพย์สินของกำนันหรือประโยชน์อื่นใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ และพร้อมยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

๑.๗ ระบบการให้บริการ

๑.๗.๑ กรมคุมประพฤติควรจัดให้มีสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และระบบการให้บริการที่เหมาะสม รวดเร็ว และเพียงพอต่อการให้บริการ

๑.๗.๒ กรมคุมประพฤติควรจัดให้ผู้เข้ารับบริการได้ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินการ สิทธิและหน้าที่ รวมทั้งประโยชน์ที่พึงได้รับ

๑.๗.๓ กรมคุมประพฤติควรจัดให้มีการจัดหาล่ามหรือล่ามภาษามือหรือล่ามที่สามารถสื่อความหมายโดยวิธีอื่นในกรณีที่จำเลย ผู้เสียหาย ผู้เกี่ยวข้อง ไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย หรือไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่าม

๑.๗.๔ กรมคุมประพฤติควรจัดให้มีระบบการเก็บข้อมูลตามชั้นความลับและระบบการรักษาความลับของข้อมูลผู้กระทำผิดอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๘ เทคโนโลยี และสารสนเทศ

๑.๘.๑ กรมคุมประพฤตินีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบดิจิทัลที่สามารถรองรับและเชื่อมต่อกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาสังคม

๑.๘.๒ กรมคุมประพฤติต้องมีการบริหารจัดการข้อมูลในระบบสารสนเทศที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันต่อเวลา

๑.๘.๓ ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศของกรมคุมประพฤติต้องสามารถประมวลผลและรองรับการบริหารองค์กรและพัฒนาระบบงานคุมประพฤติ

๑.๘.๔ มีการนำนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีมาใช้กับผู้กระทำผิดในงานคุมประพฤติและเพื่อสนับสนุนภารกิจกรมคุมประพฤติอย่างต่อเนื่อง

๑.๘.๕ มีการบูรณาการฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอย่างครบวงจร

๑.๙ การควบคุมคุณภาพ

๑.๙.๑ มีกลไกในการตรวจสอบคุณภาพในทุกขั้นตอนตามกระบวนการงาน

๑.๙.๒ มีการวิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริงเพื่อค้นหาปัจจัยเชิงระบบที่อยู่เบื้องหลังและนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

๑.๙.๓ กรมคุมประพฤติต้องจัดทำแนวทางการประเมินเพื่อการรับรองคุณภาพสำนักงานคุมประพฤติทุกแห่งเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยมาตรฐานระดับเดียวกันทั่วประเทศ

๒. การสืบเสาะและพินิจ

๒.๑ เป้าหมายการสืบเสาะและพินิจ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจพร้อมความเห็นสำหรับศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมต่อผู้ถูกสืบเสาะและพินิจรายบุคคล โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างสิทธิของผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ สิทธิของผู้เสียหาย ความปลอดภัยของสังคม รวมถึงการป้องกันอาชญากรรมและแนวโน้มในการปรับปรุงตนเอง อีกทั้งต้องรับฟังและให้การดูแลช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายตามหลักความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายเพื่อประกอบดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล

๒.๒ การปฏิบัติงานสืบเสาะและพินิจ พนักงานคุมประพฤติต้องปฏิบัติงานตามขั้นตอนและวิธีการ มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ มีหลักฐานระบุถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่ยืนยันได้ และดำเนินการภายใต้หลักสิทธิมนุษยชนที่ปราศจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่าจะด้วยเหตุแห่งเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา ความคิดทางการเมืองหรือความคิดเห็นทางอื่น แหล่งกำเนิดทางชาติหรือสังคม และสถานะทางทรัพย์สิน สถานะตอนกำเนิด หรือสถานะอื่นๆ

๒.๓ พนักงานคุมประพฤติต้องชี้แจงให้ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ พยาน ผู้เสียหายบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือผู้อุปการะในกรณีที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจเป็นนักโทษเด็ดขาด ทราบถึงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน สิทธิและหน้าที่ในระหว่างที่อยู่ในขั้นตอนการสืบเสาะและพินิจ

๒.๔ การแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริง พนักงานคุมประพฤติจะต้องดำเนินการให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้อง เป็นกลาง ปราศจากอคติ เกี่ยวกับประวัติและภูมิหลังของผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ตลอดจนประวัติการกระทำ ความผิด พฤติการณ์การกระทำ ความผิด สาเหตุของการกระทำ ความเสียหายและความเห็นของผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ให้ดำเนินการสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ตามความประสงค์ของผู้เสียหายและผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ

ในกรณีของผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ให้แสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความพร้อมของผู้อุปการะและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความเห็นของผู้เสียหาย

๒.๕ พนักงานคุมประพฤติต้องวิเคราะห์ข้อเท็จจริง โดยนำข้อมูลที่ได้จากการแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงตามข้อ ๒.๔ มาเชื่อมโยง วิเคราะห์ และจำแนกผู้ถูกสืบเสาะและพินิจตามหลักเกณฑ์ เพื่อพิจารณาแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ สภาพปัญหาและความต้องการ และกำหนดวิธีการคุมความประพฤติหรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสมสำหรับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจแต่ละราย โดยหลีกเลี่ยงการใช้โทษจำคุกโดยไม่จำเป็น

ในคดีที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจเป็นนักโทษเด็ดขาด ให้ประมวลข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้อุปการะในการดูแลให้นักโทษเด็ดขาดปฏิบัติตามเงื่อนไขและปรับปรุงตนเอง ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รวมทั้งความเห็นของผู้เสียหาย เพื่อนบ้านหรือผู้นำชุมชน เพื่อประกอบการพิจารณาปล่อยตัว

๒.๖ รายงานสืบเสาะและพินิจต้องแสดงถึงพฤติกรรมที่มีแนวโน้มจะเป็นอันตรายต่อสังคม ความสามารถในการแก้ไขปรับปรุงตนเองของผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ความเห็นของผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเงื่อนไขการคุมความประพฤติหรือมาตรการอื่นใดที่เหมาะสมกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจแต่ละราย ทั้งนี้ รายงานสืบเสาะและพินิจนักโทษเด็ดขาด ต้องแสดงถึงความพร้อมของผู้อุปการะที่จะดูแลผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ รวมทั้งผลกระทบที่มีต่อผู้เสียหายและชุมชน

กรณีที่มีการดำเนินการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ให้เสนอข้อตกลงที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าวให้ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจทราบ

๒.๗ พนักงานคุมประพฤติต้องจัดทำรายงานสืบเสาะและพินิจเสนอต่อผู้มีอำนาจสั่งใช้ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

๒.๘ ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยมีสิทธิคัดค้านรายงานสืบเสาะและพินิจ ซึ่งพนักงานคุมประพฤติมีสิทธินำพยานหลักฐานเข้าสืบประกอบรายงานและความเห็นก่อน และจำเลยมีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้

๒.๙ ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจพึงได้รับการช่วยเหลือสงเคราะห์ตามสมควร โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการ ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

๓. การคุมความประพฤติ

๓.๑ เป้าหมายของการคุมความประพฤติ คือ เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับการแก้ไขฟื้นฟูที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขได้ครบถ้วนโดยไม่ไปกระทำผิดซ้ำและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

๓.๒ พนักงานคุมประพฤติต้องชี้แจงเงื่อนไขเพื่อการคุมความประพฤติ สิทธิและหน้าที่ในระหว่างการคุมความประพฤติด้วยวาจาและลายลักษณ์อักษร รวมทั้งแจ้งผลที่จะได้รับจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขให้ผู้ถูกคุมความประพฤติรับทราบ

กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นเด็กหรือเยาวชน ในชั้นตอนนี้ ต้องมีบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์การที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงด้วย

๓.๓ พนักงานคุมประพฤติต้องบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติและภูมิหลังของผู้ถูกคุมความประพฤติ สภาพความผิดและพฤติการณ์แห่งคดี ซึ่งรวมถึงการบรรเทาผลร้าย การชดใช้ค่าเสียหาย ให้ครบถ้วน ถูกต้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยง สภาพปัญหาและความต้องการ

๓.๔ พนักงานคุมประพฤติต้องประเมินจำแนกผู้ถูกคุมความประพฤติตามหลักเกณฑ์ที่กรมคุมประพฤติกำหนด โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ และสภาพปัญหา ความจำเป็น โดยทันทีหลังจากที่สอบปากคำเบื้องต้นเสร็จสิ้นแล้ว

๓.๕ พนักงานคุมประพฤติต้องจัดทำแผนการคุมความประพฤติและกำกับดูแลให้เป็นไปตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจกำหนดไว้

กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นเด็กหรือเยาวชน ต้องมีบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์การที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอเข้าร่วมด้วย

๓.๖ พนักงานคุมประพฤติต้องจัดทำแผนการแก้ไขฟื้นฟูและกำกับดูแลให้สอดคล้องกับผลการจำแนกสภาพปัญหา ความจำเป็นและความต้องการของผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยในการจัดทำแผนดังกล่าวพนักงานคุมประพฤติจะต้องให้ผู้ถูกคุมความประพฤตินมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย

กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นเด็กหรือเยาวชน ต้องมีบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์การที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอเข้าร่วมด้วย

๓.๗ พนักงานคุมประพฤตินำหน้าที่จัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับการแก้ไขฟื้นฟู และช่วยเหลือสงเคราะห์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการ รวมทั้งส่งต่อไปยังหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

การแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติควรดำเนินการโดยผู้ผ่านการฝึกอบรมที่เหมาะสมและมีประสบการณ์ในภาคปฏิบัติ หรือดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของบุคคลดังกล่าว

๓.๘ พนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือ สนับสนุน รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รวมทั้งติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการแก้ไขฟื้นฟูเป็นระยะในระหว่างการคุมความประพฤติ

๓.๙ พนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่บริหารจัดการคดีให้มีประสิทธิภาพทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพ

๓.๑๐ พนักงานคุมประพฤติควรจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น การเยี่ยมเยียน การให้คำแนะนำ การชดใช้ความเสียหาย และการเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายตามสมควร

๓.๑๑ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด เมื่อผู้ถูกคุมความประพฤติไม่มารับทราบการชี้แจงเงื่อนไขหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด พนักงานคุมประพฤติต้องดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม หรือเตือนภายในระยะเวลาที่กรมคุมประพฤติกำหนด

๓.๑๒ พนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่จัดทำรายงานและความเห็นการคุมความประพฤติตามรูปแบบและระยะเวลาที่กรมคุมประพฤติกำหนด

๓.๑๓ พนักงานคุมประพฤติควรจัดให้มีกิจกรรมและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติในการดำรงชีวิตภายหลังจากการพ้นการคุมความประพฤติ

๔. การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

๔.๑ การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์โดยเป็นเงื่อนไขในการคุมความประพฤติ

๔.๑.๑ เป้าหมายของการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกเพื่อใช้แก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติให้สามารถแก้ไขปรับปรุงตัว รู้สำนึกการกระทำความผิด รู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมและไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำ อีกทั้งเป็นการชดเชยความผิดแก่ผู้เสียหายและสังคมในลักษณะผสมผสานกันภายใต้เงื่อนไขการคุมความประพฤติ

๔.๑.๒ ในการเสนอความเห็นเกี่ยวกับการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ในรายงานสืบเสาะและพินิจ พนักงานคุมประพฤติพึงกำหนดจำนวนชั่วโมงการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ และประเภทลักษณะงาน ให้เหมาะสมกับพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด โดยคำนึงถึงปัจจัยที่จะทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติสามารถแก้ไขปรับปรุงตัว รู้สำนึกถึงการกระทำความผิด ไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำหรือเป็นการชดเชยความผิดแก่ผู้เสียหายและสังคม

๔.๑.๓ พนักงานคุมประพฤติต้องจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกำหนดระยะเวลาที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่ง โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ความรู้และความสามารถของผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมถึงความเหมาะสม ความสะดวก และระยะเวลาเดินทางระหว่างที่พักอาศัยของผู้ถูกคุมความประพฤติ กับสถานที่ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ งานที่จัดให้ทำจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา ตลอดจนปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๔ พนักงานคุมประพฤติต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ถูกคุมความประพฤติเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เงื่อนไข ขั้นตอน และวิธีการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นเด็กหรือเยาวชน ต้องมีบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์การที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอเข้ารับทราบเงื่อนไขการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ด้วย

๔.๒ การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ

๔.๒.๑ เป้าหมายของการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ คือ มาตรการลดความเหลื่อมล้ำในกระบวนการยุติธรรม โดยเป็นช่องทางให้ผู้ต้องโทษปรับที่ไม่สามารถชำระค่าปรับได้ยื่นคำร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ หรือเมื่อความปรากฏต่อศาล และศาลมีคำสั่งให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ โดยให้คำนึงถึงระยะเวลาและประเภทของงานตามคำสั่งศาลโดยเคร่งครัด

๔.๒.๒ พนักงานคุมประพฤติต้องจัดให้มีการชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ หน่วยงานภาคี และชุมชน

๔.๒.๓ พนักงานคุมประพฤติจะต้องรายงานผลการดำเนินการให้ศาลทราบ ในกรณีที่ผู้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ยื่นคำร้องไม่ประสงค์ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับต่อพนักงานคุมประพฤติ หรือมีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือเงื่อนไขที่ศาลกำหนด หรือเมื่อผู้นั้นทำงานครบตามที่ศาลกำหนดแล้ว

๕. การสงเคราะห์

๕.๑ เป้าหมายของการสงเคราะห์ เพื่อให้บุคคลตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับการสงเคราะห์ ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมให้ได้รับในสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ระหว่างการสืบเสาะและพินิจ การคุมความประพฤติ การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ภายหลังได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำหรือสถานฝึกอบรมตามคำพิพากษาของศาล หรือพ้นจากการคุมความประพฤติ

๕.๒ ในการให้การสงเคราะห์บุคคลตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้มีการบูรณาการกับหน่วยงานด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้านแรงงาน ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนภาคประชาสังคม เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามสมควร ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการของบุคคลเหล่านั้น

๕.๓ การสงเคราะห์ต้องไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุผลที่ไม่เป็นธรรมทางเพศ เชื้อชาติ และศาสนา หรือความแตกต่างอื่นใด และต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งการแก้ไขฟื้นฟูหรือการปรับตัวเข้าสู่สังคม

๖. การติดตามในชุมชน

๖.๑ เป้าหมายของการติดตามในชุมชน เพื่อให้บุคคลตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามสมควร และไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการของบุคคลเหล่านั้น

๖.๒ พนักงานคุมประพฤติต้องประเมินปัญหา ความต้องการ และความจำเป็น เพื่อจัดทำแผนในการติดตามช่วยเหลือร่วมกับบุคคลตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ตลอดจนดำเนินการตามแผนและติดตามประเมินผลเพื่อพิจารณาปรับแผน

๖.๓ ในการติดตามบุคคลตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๙ ในชุมชน พนักงานคุ้มครองข้อมูลต้องบูรณาการหรือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาสังคม

๖.๔ การติดตามผู้กระทำผิดในชุมชนต้องดำเนินการภายใต้ความสมัครใจ ไม่กระทบสิทธิและการดำเนินชีวิตของบุคคลตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๙

๗. ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

๗.๑ เป้าหมายของความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายได้แสดงความรู้สึกและบอกเล่าผลกระทบที่ได้รับในขณะที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองข้อมูลได้แสดงความรู้สึกและรับผิดชอบในการกระทำผิดจนนำไปสู่การที่ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาหรือชดเชยความเสียหายตามความต้องการและอยู่ร่วมกันในชุมชนได้อย่างปกติสุข

๗.๒ ให้พนักงานคุ้มครองข้อมูลที่ชี้แจงการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในงานคุ้มครองข้อมูลแก่ผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองข้อมูล และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งชี้แจงผลที่อาจเกิดขึ้นจากการประชุมประสานความร่วมมือ อาทิ รูปแบบการประชุม ลักษณะข้อตกลง ผลทางกฎหมายที่จะเกิดขึ้นของคดีลักษณะต่างๆ

๗.๓ การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์จะดำเนินการต่อเมื่อผู้เสียหายและผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองข้อมูลทั้งสองฝ่ายยินยอม โดยไม่ใช้วิธีการใดๆ ที่ไม่เป็นกลางเพื่อโน้มน้าวให้ผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองข้อมูลเข้าสู่กระบวนการ

๗.๔ ผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองข้อมูลสามารถขอให้บุคคลอื่นใดเข้าร่วมการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และควรมีตัวแทนจากชุมชนที่ผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองข้อมูลพักอาศัยเข้าร่วมด้วย

๗.๕ ผู้ประสานงานต้องไม่เป็นพนักงานคุ้มครองข้อมูลเจ้าของสำนวน และต้องผ่านการอบรมการสร้าง ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และการให้คำปรึกษาในงานคุ้มครองข้อมูล รวมทั้งมีคุณลักษณะและทักษะในการประสานความเข้าใจระหว่างบุคคล วางตัวเป็นกลาง และรักษาความลับ

๗.๖ ในระหว่างการประชุมประสานสัมพันธ์ภาพผู้ประสานงานต้องคำนึงถึงความรู้สึกและบรรยากาศที่อาจทำให้เกิดความกดดันแก่ทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้เสียหายและผู้เปราะบาง

๗.๗ ผู้ประสานงานควรดำเนินการอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในงานคุ้มครองข้อมูลในด้านการเยียวยาความเสียหายและการสำนึกผิด

ข้อตกลงที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ได้สัดส่วนกับความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนเป็นการไม่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

๗.๘ ในกรณีที่การประชุมประสานสัมพันธ์ภาพไม่สามารถทำข้อตกลงได้ต้องไม่นำมาเป็นผลร้ายต่อการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรม

๗.๙ ให้นำผลของการสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาประกอบการจัดทำรายงานสืบเสาะและพินิจ และให้เป็นประโยชน์ในการแก้ไขฟื้นฟูของผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองข้อมูล

๗.๑๐ ในกรณีที่พบว่าผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองข้อมูลไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ได้ ให้ผู้ประสานงานติดต่อผู้เสียหายและผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองข้อมูลเพื่อเข้าร่วมประชุมหารือข้อตกลงอีกครั้ง โดยคำนึงถึงความยินยอมของทั้งสองฝ่าย

๘. การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม

๘.๑ อาสาสมัครคุมประพฤติ

๘.๑.๑ เป้าหมายของงานอาสาสมัครคุมประพฤติ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเกิดความตระหนัก และมีส่วนร่วมในการดูแลแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชน ตลอดจนเสริมสร้างความสงบเรียบร้อย ในสังคม โดยอาสาสมัครคุมประพฤติมีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยบทบาทและวิธีการ ปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติและบทบาทของภาคประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๐

๘.๑.๒ การสรรหาคัดเลือกอาสาสมัครคุมประพฤติ ต้องพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความสมัครใจ และสนใจที่จะแก้ไขปัญหาคriminal มีความพร้อม ทักษะที่ดี และจิตอาสาที่จะอุทิศตนและเวลาในการทำงาน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน พร้อมทั้งจะช่วยเหลืองานคุมประพฤติอย่างเต็มกำลังความรู้ ความสามารถ

๘.๑.๓ อาสาสมัครคุมประพฤติต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพในรูปแบบต่างๆ โดยกรมคุมประพฤติ ต้องกำกับสำนักงานคุมประพฤติให้มีกระบวนการพัฒนาทักษะขออาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อให้มีความพร้อม ในการปฏิบัติงาน ได้รับการนิเทศงาน การให้ข้อสังเกต คำปรึกษา คำแนะนำและความช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน รวมทั้งต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

๘.๑.๔ อาสาสมัครคุมประพฤติควรได้รับการสนับสนุนให้ทำงานในรูปแบบขององค์กร รวมทั้งส่งเสริมให้ ชุมชนยอมรับและให้โอกาสผู้กระทำผิดกลับเข้าสู่ชุมชน เชื่อมประสานครอบครัวของผู้กระทำผิด และนำทรัพยากร ชุมชนมาใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามความเหมาะสมเท่าที่อาสาสมัคร คุมประพฤติจะสามารถทำได้และโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้กระทำผิดเป็นสำคัญ

๘.๑.๕ อาสาสมัครคุมประพฤติควรได้รับการคุ้มครองและเชิดชูเกียรติในการปฏิบัติงาน รวมทั้ง การประชาสัมพันธ์ให้สังคมทราบถึงการอุทิศตนของอาสาสมัครคุมประพฤติที่ได้กระทำเพื่อความปลอดภัยของสังคม

๘.๒. การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๘.๒.๑ เป้าหมายของการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม เพื่อให้ภาคประชาสังคมเข้ามาเป็นหุ้นส่วน ในทุกภารกิจของกรมคุมประพฤติ ทั้งในด้านการบังคับใช้กฎหมายและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เพื่อให้ผู้กระทำผิด สามารถพึ่งพาและช่วยเหลือตนเองได้ ไม่กระทำผิดซ้ำ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุนให้ภาครัฐและภาคประชาสังคมร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

๘.๒.๒ พนักงานคุมประพฤติพึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ครอบครัวผู้กระทำความผิด ผู้นำชุมชน อาสาสมัครคุมประพฤติ และภาคประชาสังคมอื่นๆ มีจิตสำนึกและมีความพร้อมเพื่อเข้ามามีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติ ทั้งในการสืบเสาะและพินิจ การคุมความประพฤติ การแก้ไขฟื้นฟู ช่วยเหลือสงเคราะห์ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติสามารถพึ่งพาตัวเองได้และการป้องกันสังคมจากอาชญากรรม

๘.๒.๓ กรมคุมประพฤติพึงส่งเสริม สนับสนุน ให้ชุมชนมีบทบาทในการบริหารงานยุติธรรมแบบ ยุติธรรมชุมชน (Community Justice)

๘.๒.๔ กรมคุมประพฤติพึงส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการประชุมสัมมนาและกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพื่อให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในงานคุมประพฤติและมาตรการอื่นๆ ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ในชุมชน

๘.๒.๕ กรมคุมประพฤติพึงจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายภาคประชาสังคมและกลุ่มองค์กรอาสาสมัคร เพื่อการประสานงานและร่วมดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน

๘.๒.๖ ระบบบริหารการมีส่วนร่วมของกรมคุมประพฤติต้องตอบสนองการขับเคลื่อนภารกิจงานคุมประพฤติเพื่อสร้างหลักประกันความปลอดภัยของสังคม

๘.๒.๗ กรมคุมประพฤติพึงมีกระบวนการสร้างความเชื่อมั่นในระบบการมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐและภาคประชาสังคมในงานคุมประพฤติ

๘.๓. การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ

๘.๓.๑ เป้าหมายของการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในงานคุมประพฤติทุกภารกิจ ทั้งในด้านการบังคับใช้กฎหมายและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เพื่อให้ผู้กระทำผิดสามารถพึ่งพาและช่วยเหลือตนเองได้ ไม่กระทำผิดซ้ำ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้ภาครัฐและภาคประชาสังคมร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

๘.๓.๒ ให้กรมคุมประพฤติประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ความร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิด ด้านการเฝ้าระวังพฤติกรรมของผู้กระทำผิด ด้านการแก้ไขฟื้นฟูและช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้กระทำผิด และด้านการส่งเสริมการป้องกันอาชญากรรมในสังคมร่วมกับกรมคุมประพฤติ

๙. ความร่วมมือระหว่างประเทศ

๙.๑ เป้าหมายของความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือกับประเทศต่างๆ และองค์กรระหว่างประเทศ ในด้านการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน อันจะนำไปสู่การสร้างคุณธรรม ความมั่นคงและส่งเสริมสันติภาพอย่างยั่งยืน

๙.๒ กรมคุมประพฤติพึงมีการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร และการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อเป็นการยกระดับการปฏิบัติงานของกรมคุมประพฤติให้สอดคล้องตามหลักมาตรฐานสากล